Begeleiding Startende Leraren

Een sterk begin

Rapport inventarisatie begeleidingstrajecten 2014-2015

Inhoudsopgave

Inleiding 3
Deelnemende scholen 3
Inhoud inductiearrangementen 3
Inhoudelijke aspecten begeleidingstrajecten 5
Verminderen van de werkdruk van beginnende leraren 5
Enculturatie 5
Inductie als basis voor doorgaande professionalisering 5
Gestructureerde aanpak voor begeleiding in de klas (Observatie en feedback) 6
Intervisie met andere startende leraren binnen de school 6
Duur inductietraject 6
Documentatie, kwaliteitsborging en communicatie 7
Documentatie van de begeleidingstrajecten 7
Kwaliteitsborging van de begeleidingstrajecten 7
Interne Communicatie betreffende de Begeleiding van startende leraren 8
Landelijk onderzoek 8
Stand van zaken juni/juli 2015 8
Waardering ICALT observatie-instrument 9
Voortgang ontwikkeling Inductietrajecten....9
Ontwikkeling schooljaar 2014-2015 9
Ontwikkelpunten vanaf augustus 2015 10
Conclusies en aanbevelingen 10
Inhoudelijke aspecten begeleidingstrajecten 10
Documentatie en communicatie 11
Landelijk onderzoek 12
CONCLUSIE 12
Bijlagen 14
Bijlage 1: format eindrapportage inductiearrangement 14

Inleiding

Om meer inzicht te krijgen in de invulling van de begeleidingstrajecten van de deelnemende scholen van het project Begeleiding Startende Leraren Utrecht zijn midden 2015 de begeleidingstrajecten van de deelnemende scholen geïnventariseerd. Aan de hand van het format eindrapportage inductie arrangement (bijlage 1), zijn de begeleidingstrajecten door een student-assistent (Renske Vissers) samen met scholen in kaart gebracht. De resultaten van deze inventarisatie worden in dit rapport beschreven.

DEELNEMENDE SCHOLEN

In het schooljaar 2014-2015 waren er elf scholen voor voortgezet onderwijs in de regio Utrecht betrokken bij het project. Schoolopleiders van deze scholen werken binnen het project samen in kringen van vijf tot zes scholen. Tijdens kringbijeenkomsten wisselen schoolopleiders ervaringen uit met betrekking tot de begeleiding van startende leraren. Het doel van de kringbijeenkomsten is het versterken van de schoolspecifieke begeleidingstrajecten.

Vijf scholen zijn sinds maart 2014 bij de ontwikkeling van het project betrokken: Koningin Wilhelmina College te Culemborg, Christelijk Lyceum Veenendaal, Lek en Linge te Culemborg, St. Bonifatius College te Utrecht en Montessori Lyceum Herman Jordan te Zeist. Schoolopleiders van deze scholen vormden samen de ontwikkelgroep. De ontwikkelgroep had als doel draaiboeken en activiteiten voor de begeleiding van startende leraren te ontwikkelen. De ontwikkelgroep is in juni 2015 ontbonden.

In september 2014 zijn de volgende scholen met het project gestart: Cals College IJsselstein, Minkema College te Woerden, De Werkplaats Kindergemeenschap te Bilthoven, De Breul te Zeist, Het Nieuwe Eemland te Amersfoort en Leidsche Rijn College te Utrecht. Schoolopleiders van deze scholen vormen samen een tweede kring van scholen.

INHOUD INDUCTIEARRANGEMENTEN

In het landelijk, gemeenschappelijk kader, in 2013 vastgesteld door het ministerie van OCW, zijn de eisen geformuleerd waaraan een inductietraject moet voldoen. Het gaat om de volgende vijf aspecten: Verminderen van de werkdruk van beginnende leraren, Enculturatie (dat is het ingroeien en het zich thuis voelen in de school), Inductie als basis voor doorgaande professionalisering, Gestructureerde aanpak voor begeleiding in de klas (observatie en feedback), Intervisie met andere startende leraren binnen de school. Scholen zijn verder vrij om binnen dit kader hun eigen inductiearrangementen te ontwikkelen.

Bij de inventarisatie is nagegaan op welke manier de deelnemende scholen de genoemde vijf aspecten in hun begeleidingstrajecten hebben verwerkt en hoe dit is gedocumenteerd. Ook is geïnventariseerd wat de stand van zaken betreffende het landelijk onderzoek is, welke waarde scholen hechten aan het ICALT observatie-instrument, hoe het gesteld is met de interne communicatie rond de begeleiding van startende leraren en welke ontwikkelpunten de scholen hebben ten aanzien van hun begeleidingstraject.

De laatste paragraaf is gewijd aan de voortgang die de scholen hebben gemaakt in de loop van het project.

Renske Vissers (student-assistent)

Ko Melief (projectleider)

Rosanne Zwart (onderzoekscoördinator)

Inhoudelijke aspecten begeleidingstrajecten

VERMINDEREN VAN DE WERKDRUK VAN BEGINNENDE LERAREN

De scholen nemen maatregelen om de werkdruk van startende leraren te verminderen. Alle startende leraren krijgen een reductie van de lestaak. Dit is conform de cao en betreft 20 procent voor leraren in hun eerste beroepsjaar en 10 procent voor leraren in hun tweede beroepsjaar. Op de meeste scholen zijn aanvullende maatregelen getroffen. Zo worden op vijf scholen de startende leraren zonder onderwijservaring vrijgesteld van een mentoraat. Op drie scholen vormen startende leraren een mentoraat samen met een ervaren collega (duo-mentoraat). Door middel van een duo-mentoraat wordt de last van de startende leraar verlicht en wordt de docent begeleid in zijn professionele ontwikkeling. Op drie scholen hebben startende leraren een mentoraat. Twee van die scholen zijn voornemens dit komend schooljaar (2015-2016) uit het takenpakket van de startende leraar te halen.

Op zes scholen wordt met de klassenverdeling rekening gehouden met de werkdruk van de startende leraren. Dit kan inhouden dat zij geen klassen toebedeeld krijgen die te boek staan als 'lastig' of dat de starter een aantal parallelklassen krijgt. Deze maatregelen kunnen de werkdruk van een leraar direct verminderen. Andere maatregelen die worden getroffen zijn: geen pauzesurveillance of opvanguren (drie scholen) en minder teamtaken of andere taken die voortvloeien uit het lesgeven (drie scholen).

ENCULTURATIE

De scholen vinden het van belang dat startende leraren zich welkom voelen in de school en snel ingroeien binnen de school. Alle scholen organiseren aan het begin van het nieuwe schooljaar een introductiedag voor startende leraren. Tijdens deze introductie maken de starters kennis met de schoolcultuur, met collega's en met de schoolleiding. De startende leraren krijgen praktische informatie en worden voorbereid op het lesgeven. Op zes scholen is een uitgebreide informatiebrochure voor de startende leraren beschikbaar. Op vijf scholen worden er gedurende het jaar meerdere bijeenkomsten voor starters georganiseerd. De nadruk ligt daarbij op enculturatie. Op nagenoeg alle scholen worden de starters door een sectiebegeleider vakinhoudelijk wegwijs gemaakt.

INDUCTIE ALS BASIS VOOR DOORGAANDE PROFESSIONALISERING

Onder dit thema vallen activiteiten of bijeenkomsten die de professionele ontwikkeling van de startende leraar stimuleren. Op tien scholen wordt de (vak)didactische ontwikkeling van startende

leraren gestimuleerd door middel van begeleiding vanuit de sectie of het team. Op acht scholen worden startende leraren gecoacht door een coach of schoolopleider. Op zeven scholen worden er cursussen, trainingen of bijeenkomsten georganiseerd ter bevordering van de professionele ontwikkeling. Startende leraren nemen deel aan de bovengenoemde activiteiten, vaak samen met ervaren leraren. Vijf scholen maken gebruik van leerlingfeedback. De professionele ontwikkeling wordt op vijf scholen gevolgd en gestimuleerd door middel van een expliciet Persoonlijk Ontwikkel Plan (POP) of vergelijkbaar instrument. Twee scholen hebben in het schooljaar 2014-2015 deelgenomen aan de Lesson Study pilot. Hierbij werken startende leraren samen met ervaren leraren aan een lesontwerp. Komend schooljaar nemen nog eens vijf school deel aan het Lesson Study traject.

GESTRUCTUREERDE AANPAK VOOR BEGELEIDING IN DE KLAS (OBSERVATIE EN FEEDBACK)

Op alle scholen vinden lesbezoeken plaats. Schoolopleiders en sectiebegeleiders observeren de startende leraar en bespreken de les na. De hoeveelheid lesbezoeken varieert van drie keer per jaar tot één keer per maand. Uit evaluatieve gesprekken blijkt dat een minimum van vijf lesbezoeken in het eerste begeleidingsjaar wenselijk is. Op vijf scholen vindt Video-Interactie Begeleiding (VIB) plaats, waarbij de les van de startende docent wordt opgenomen en aan de hand van videofragmenten wordt nabesproken. Deze observatievorm wordt begeleid door een getrainde video-interactie begeleider. Twee scholen zijn van plan om VIB op korte termijn in te gaan zetten op de school. Op vier scholen vindt wederzijds collegiaal lesbezoek plaats. Startende leraren observeren hierbij de les van een collega, waarna de les met de betreffende collega wordt nabesproken.

INTERVISIE MET ANDERE STARTENDE LERAREN BINNEN DE SCHOOL

Op alle scholen vindt intervisie plaats. Op tien scholen zijn intervisiegroepen met startende leraren samengesteld. Deze groepen startende leraren komen onder begeleiding van een of meerder schoolopleiders een aantal keer per jaar bijeen. Tijdens intervisiebijeenkomsten wisselen startende leraren ervaringen uit, al dan niet aan de hand van vastgestelde thema's. Op één school vond de intervisie plaats in een gemengde groep van startende en zittende leraren.

DUUR INDUCTIETRAJECT

Het doel van het project Begeleiding Startende Leraren is het ontwikkelen van driejarige begeleidingstrajecten op de deelnemende scholen. De lengte van de begeleidingstrajecten verschilt per school. Twee scholen hebben op het moment van de inventarisatie een éénjarig begeleidingstraject. Deze scholen breiden het traject uit naar twee jaar. Twee scholen hebben een

traject van twee jaar en breiden uit naar drie jaar, vier scholen hebben een traject van drie jaar en drie scholen hebben trajecten die tussen de drie en vijf jaar duren.

In het eerste jaar worden docenten veelal individueel begeleid. Ook is er aandacht voor enculturatie. Dit gebeurt veelal in groepen. Vanaf jaar twee wordt er gericht gewerkt aan verdere professionele ontwikkeling waarbij de docenten gestimuleerd worden om bij collega's in de les te kijken, aanvullende cursussen of trainingen te volgen en deel te nemen aan een Lesson Study traject.

Documentatie, kwaliteitsborging en communicatie

DOCUMENTATIE VAN DE BEGELEIDINGSTRAJECTEN

Bij de inventarisatie is nagegaan op welke wijze de scholen de activiteiten en maatregelen betreffende de begeleiding van startende leraren hebben gedocumenteerd. Wanneer deze maatregelen en activiteiten in het IPB zijn vastgelegd, wordt het begeleidingstraject door de schoolleiding gedragen en is de uitvoering hiervan niet afhankelijk van enkele schoolopleiders binnen de school. Per activiteit of maatregel is nagegaan op welke wijze de school deze heeft gedocumenteerd.

Scholen hebben de begeleidingstructuur en de begeleidingsactiviteiten op verschillende wijzen vastgelegd. Bij vijf scholen is vrijwel de gehele begeleidingsstructuur ingebed in het integraal personeelsbeleid. In een enkel geval wordt de begeleiding van startende leraren benoemd in het IPB, maar wordt het niet uitgebreid beschreven. Op de overige scholen zijn alleen de activiteiten die worden ondernomen met betrekking tot de beoordeling van docenten en verplichte cursussen opgenomen in het IPB. In plaats van opname in het IPB hebben enkele scholen de begeleidingsactiviteiten op een andere manier opgenomen in het schoolbeleid. Voorbeelden hiervan zijn kadernotities, de jaarplanning of een coachingsbeleidsplan. Naast beleidsmatige documentatie hebben acht scholen het begeleidingstraject vastgelegd in draaiboeken. In deze draaiboeken staat beschreven welke (begeleidings)activiteiten er voor starters worden georganiseerd en welke personen hierbij betrokken zijn. Deze draaiboeken vormen een handboek voor de schoolopleider en een informatiebron voor de startende docent.

KWALITEITSBORGING VAN DE BEGELEIDINGSTRAJECTEN

Op acht scholen wordt de begeleiding van startende leraren schriftelijk geëvalueerd. Startende leraren geven aan wat ze in het begeleidingstraject hebben geleerd en wat de positieve en ontwikkelpunten van het traject zijn. Op zes van deze scholen vinden er tussentijds ook mondelinge evaluaties plaats, doorgaans aan het einde van bijeenkomsten voor startende leraren. Op twee

scholen wordt alleen gebruik gemaakt van mondelinge evaluaties. Op één school is op dit moment geen sprake van een expliciete evaluatievorm. Komend jaar wordt het begeleidingstraject vernieuwd en zal er ook aandacht zijn voor systematische evaluatie.

INTERNE COMMUNICATIE BETREFFENDE DE BEGELEIDING VAN STARTENDE LERAREN

Schoolopleiders zijn op alles scholen de spil in het begeleidingstraject. Andere betrokkenen zijn schoolleiders, coaches en sectiebegeleiders. Om de begeleiding van startende leraren binnen de scholen af te stemmen, is er geregeld overleg tussen de genoemde actoren. Op negen scholen is er sprake van een vast overleg tussen schoolopleiders en de rector of verantwoordelijke schoolleider. Formeel overleg tussen schoolopleiders onderling en coaches vindt op zeven scholen plaats. Dit aantal varieert van twee keer per jaar tot wekelijkse overlegmomenten. Op de meeste scholen hebben de sectiebegeleiders veel zelfstandigheid en is er beperkt overleg, meestal één keer per jaar en verder op afroep.

Landelijk onderzoek

STAND VAN ZAKEN JUNI/JULI 2015

Het landelijk onderzoek betrof een nulmeting, waarvan de resultaten medio november zijn ingestuurd en een tweede meting waarvan de resultaten medio mei zijn ingestuurd. Hiernaast dient elke school een melding te doen wanneer een startende leraar die deelneemt aan het onderzoek de school verlaat. Tabel 1 geeft de stand van zaken juni 2015 weer. Alle scholen hebben de leerlingvragenlijsten en de ICALT-observatielijsten bij het grootste deel van de leraren afgenomen en opgestuurd.

Tabel 1. Stand van zaken juni 2015 verplichtingen landelijk onderzoek

Meting/exitmelding	Tijdig voldaan	Verlaat voldaan	Niet voldaan
Nulmeting november ICALT observatie	10	0	1
Nulmeting november leerlingvragenlijst	11	0	0
Meting mei ICALT observatie	1	4	6
Meting mei leerlingvragenlijst	4	2	5
Exitmelding	**Voldaan**	**Niet voldaan**	**Niet van toepassing**
Exitmelding	4	2	5

NB: de cijfers die staan vermeld zijn het aantal scholen waarop de categorie betrekking heeft.

WAARDERING ICALT OBSERVATIE-INSTRUMENT

De afname van de ICALT leerlingvragenlijsten en het observatieformulier worden over het algemeen als een verplichting ervaren en een aantal scholen ziet de meerwaarde er maar beperkt van in. De meeste scholen gebruiken naast ICALT ook andere observatieformulieren en leerlingenvragenlijsten die deels zelf zijn ontwikkeld. Enkele schoolopleiders vinden het lastig om de ICALT-observatieformulieren in te vullen. Er is door twee scholen aangegeven dat het door het wetenschappelijke doel van het instrument lastig is om het in de praktijk te gebruiken, bijvoorbeeld door de strikte scoringscriteria en het grote aantal items.

Enkele schoolopleiders vinden het lastig om overzicht te houden over de rapportage aan Groningen. Scholen hebben behoefte aan een overzicht van de rapportages die Groningen van hun school heeft ontvangen, zodat ze kunnen zien bij welke leraren de formulieren nog dienen te worden opgestuurd.

Om de meerwaarde van ICALT zichtbaar te maken, wordt in het BSL-project, regio Utrecht, versterkt ingezet op coaching op de zone van naaste ontwikkeling.

Voortgang ontwikkeling Inductietrajecten

ONTWIKKELING SCHOOLJAAR 2014-2015

Bij de aanvang van het projectjaar zijn de begeleidingstrajecten van zeven deelnemende scholen geïnventariseerd met behulp van een vragenlijst. Een vergelijking van deze startinventarisatie met de onderhavige inventarisatie laat zien dat scholen stappen hebben ondernomen om trajecten uit te breiden of te verstevigen of daartoe voornemens hebben geformuleerd. Eén van deze scholen heeft het begeleidingstraject van drie jaar verlengd naar vier jaar. Drie scholen hebben het begeleidingstraject uitgebreid met Lesson Study.

ONTWIKKELPUNTEN VANAF AUGUSTUS 2015

Aan de scholen is gevraagd wat hun ontwikkelpunten zijn vanaf augustus 2015. Onder andere de volgende ontwikkelpunten zijn door de scholen benoemd:

- Geen mentoraat meer toewijzen aan startende leraren in hun eerste jaar
- Lesson Study
- Sectiebegeleiders betrekken bij het begeleidingstraject
- Het aantal collegiale consultatie bijeenkomsten uitbreiden
- Workshops in begeleidingsjaar drie
- Uitbreiding begeleidingstraject met een tweede begeleidingsjaar
- VIB
- Halfjaarlijks overleg met de schoolleiding
- Het inroosteren van coachingsgesprekken
- Het lokaal van de startende docent dichtbij het lokaal van een ervaren docent inroosteren
- Meer structuur in de begeleiding van startende leraren die gedurende het jaar instromen
- Het inzetten van een POP of bekwaamheidsdossier

Conclusies en aanbevelingen

INHOUDELIJKE ASPECTEN BEGELEIDINGSTRAJECTEN

Uit de inhoudelijke analyse van de begeleidingstrajecten van de scholen blijkt dat bij alle scholen de vijf inhoudelijke eisen van het ministerie van OC&W aan bod komen. Er is verschil tussen de scholen in de mate waarin deze aspecten terugkeren in de begeleidingstrajecten.

Startende leraren worden (nu of binnenkort) op bijna alle scholen in het eerste jaar vrijgesteld van een mentoraat of er is sprake van een duo-mentoraat.

Startende leraren worden aan het begin van het schooljaar op alle scholen gericht verwelkomd en opgevangen. Daartoe worden startersbijeenkomsten georganiseerd. Veel scholen beschikken over uitgewerkte draaiboeken. Voor startende leraren worden groepsbijeenkomsten en begeleiding van een sectiegenoot georganiseerd om de startende leraar wegwijs te maken binnen de school en het beroep.

Bij het aspect ‘inductie als basis voor doorgaande professionalisering’ is naar voren gekomen dat vijf scholen de professionele ontwikkeling startende leraren systematisch in kaart (laten) brengen door

middel van een POP of een vergelijkbaar instrument. Dit aspect krijgt het komende jaar extra aandacht binnen het beleid van de scholen.

Op alle scholen worden startende leraren begeleid door middel van lesbezoeken met nabespreking. Het gebruik van het ICALT-instrument kan de systematiek van deze observaties ondersteunen. Vanuit BSL-Utrecht worden hiervoor observatie-en coachingstrainingen voor coaches aangeboden.

Het aspect 'intervisie met andere startende leraren binnen de school' is behoorlijk goed uitgewerkt en komt bij de deelnemende scholen tot uiting in de vorm van startersgroepen die meerdere malen per jaar samenkomen.

Niet alle scholen beschikken al over het beoogde begeleidingstraject van drie jaar. Dit punt is in ontwikkeling. Bij alle begeleidingstrajecten ligt de nadruk op het eerste jaar. In begeleidingsjaar twee en drie kunnen leraren in het kader van het project deelnemen aan een Lesson Study traject, masterclasses, conferenties en kunnen in de toekomst gebruik maken van materialen die beschikbaar worden gesteld op de website. Een student-assistent van BSL-Utrecht, doet onderzoek naar de behoefte aan begeleiding van derdejaars leraren. De resultaten zullen met de deelnemende scholen worden gedeeld.

Over het algemeen bleek dat de deelnemende scholen vooral Lesson Study als aanvulling gebruiken op hun begeleidingstrajecten. Om de uitbreiding van bestaande begeleidingstrajecten verder te ondersteunen, zullen er in de bijeenkomsten van de kringen meer aandacht worden geschonken aan de ontwikkeling van schoolspecifieke draaiboeken.

DOCUMENTATIE EN COMMUNICATIE

Vrijwel alle scholen beschikken over een beschrijving van de begeleidingsactiviteiten die op de school worden uitgevoerd. Deze beschrijvingen zijn bij enkele scholen nog onvoldoende ingebed in het schoolbeleid. Dit is nodig voor een adequate borging van de trajecten.

De begeleidingstrajecten en -activiteiten worden op alle scholen geëvalueerd of zullen komend jaar geëvalueerd worden. Dit gebeurt deels mondeling en deels schriftelijk.

De schoolopleider is de spil in de communicatie. Op nagenoeg alle scholen is er regelmatig overleg met schoolopleiders onderling, coaches en de schoolleiding. Deze actoren functioneren als een schoolintern projectteam, al wordt dat op de meeste scholen niet met deze term omschreven. Het contact tussen schoolopleiders en sectiebegeleiders behoeft op de meeste scholen versterking. Sectiebegeleiders handelen vaak (te) autonoom. Om de samenhang in het begeleidingstraject te bevorderen, is het aan te bevelen om de sectiebegeleiders meer bij de vormgeving van het BSL-traject te betrekken. Dit kan bijvoorbeeld door reguliere overlegmomenten te plannen tussen schoolopleiders en sectiebegeleiders waarbij BSL een vast onderdeel van de agenda is.

LANDELIJK ONDERZOEK

Alle scholen hebben de leerlingvragenlijsten en de ICALT-observatie bij nagenoeg alle in aanmerking komende startende leraren afgenomen en aan Groningen verstuurd (op één à twee leraren per school na) . In tabel 1 is te zien dat het afnamemoment in mei voor sommige scholen lastig bleek. Dit komt door drukte in die tijd van het schooljaar.

De afname van de ICALT-leerlingvragenlijsten en het observatieformulier worden soms als een verplichting ervaren en een aantal scholen ziet maar zeer beperkt meerwaarde. Eén van de maatregelen om de meerwaarde van het instrument voor scholen te verduidelijken is het organiseren van een masterclass over de meerwaarde van observatie met het ICALT-instrument en coaching op de zone van naaste ontwikkeling (november 2015). Schoolopleiders en coaches van alle deelnemende scholen worden voor deze bijeenkomst uitgenodigd.

CONCLUSIE

De scholen in de regio Utrecht die in het schooljaar 2014-2015 deelnamen aan het BSL-project zijn goed op weg. Sterke punten in de begeleidingstrajecten zijn:

- Persoonlijke begeleiding door een schoolopleider, coach of sectiebegeleider
- Startersgroepen waarbinnen starters ervaringen met elkaar kunnen delen
- Deelname aan Lesson Study trajecten
- Cursussen en bijeenkomsten om de professionalisering van (startende) leraren te bevorderen

Verbeterpunten in de begeleidingstrajecten zijn:

- Startende leraren worden niet op alles scholen systematisch gevolgd in hun professionele ontwikkeling
- Voor tweede- of derdejaars leraren is nog niet op alle scholen een uitgebreid begeleidingsplan
- Sectiebegeleiders werken autonoom, er is weinig communicatie met de schoolopleider
- De begeleidingstrajecten worden niet op alle scholen schriftelijk geëvalueerd.

Enkele aanbevelingen voor de scholen zijn:

- Rekening houden met een evenwichtige klassenverdeling
- Uitwerken van schoolspecifieke draaiboeken
- Leg BSL vast in IPB

  Zorg daarbij voor doorlopend programma van drie jaar en een goede aansluiting op het personeelsbeleid voor ervaren leraren
- Lesbezoeken in het eerste jaar minimaal vijf keer

- Mentoraat kan, maar zorg voor juiste inbedding, zoals bijvoorbeeld een duomentoraat (dan is het juist een sterk punt)

Bijlagen

BIJLAGE 1: FORMAT EINDRAPPORTAGE INDUCTIEARRANGEMENT

Beste deelnemer,

Dit schooljaar rond(en) je/jullie af met een schriftelijke rapportage waarin zichtbaar is hoe het inductietraject op jouw/jullie school eruitziet. Hierbij vind je richtlijnen voor de inhoud van deze rapportage. Ter ondersteuning leveren we een format aan. Daarvan kun je gebruik maken, maar mocht je voor een andere lay-out willen kiezen, dan staat je dat vrij om te doen. Zorg er wel voor dat alle gevraagde informatie in de rapportage staat.

De rapportage geeft zicht op het inductietraject bij jouw/jullie op school. Welke activiteiten worden in dit kader aangeboden en hoe zijn deze activiteiten ingebed in het beleidsplan van de school? Je kunt de rapportage kort en krachtig houden.

We hopen dat jullie zo voldoende informatie hebben. Mochten er vragen en /of onduidelijkheden zijn, schroom dan niet contact op te nemen.

Namens BSL-Utrecht

Ko Melief

Anke Tigchelaar

Monique van de Laarschot

Rosanne Zwart

Handleiding format inductietraject

In het format vind je op sommige plekken tekst met geel aangegeven. De bedoeling is deze tekst door eigen gegevens te vervangen.

Voorblad

Maak een schooleigen voorblad en geef hier de gegevens van de school

Inhoudsopgave

Deze tekst kun je uit het format overnemen

1. Schoolgegevens

Vul hier de gegevens van de school in.

2. De school en het inductietraject

Beschrijf hier kort wat de school doet om startende leraren te begeleiden. Waarop wordt binnen de school de nadruk gelegd? Op grond waarvan zijn keuzes gemaakt?

3. Eisen inductietraject vastgesteld door OC&W

Deze tekst kun je uit het format overnemen, zie paragraaf 3.

4. Schematisch overzicht activiteiten voor de startende leraar

Noteer in dit schema kort en krachtig alle activiteiten (in de brede zin van het woord) die aan startende leraren (zullen) worden aangeboden. Voorheen werd er vaak met een indeling naar drie jaar. Deze indeling is hier weggelaten. Wel kan door de volgorde van de activiteiten een zekere opbouw worden aangegeven. Maar het niet al te strak indelen naar jaren geeft de mogelijkheid meer op maat te werken. Ga na of de activiteiten voldoen aan de vijf eisen die door het ministerie van OC&W worden gesteld aan inductietrajecten (zie paragraaf 3).
Dit overzicht zou uiteindelijk ook gebruikt kunnen worden in de voorlichting naar startende leraren en in de begeleiding.

5. Overzicht voortgang rapportage landelijk ICALT onderzoek

Beschrijf hier wat de stand van zaken is wat betreft het ICALT-onderzoek dat gecoördineerd wordt vanuit Groningen. Beschrijf ook wat de school doet of gaat doen met de terugkoppeling van de onderzoeksresultaten.

6. Schematisch overzicht verantwoording activiteiten – beleidsplan

Noteer in dit schema de activiteiten uit paragraaf 4 en geef vervolgens in trefwoorden aan hoe de activiteit ingebed is in de school. wie draagt voor de activiteit de eindverantwoordelijkheid, aan welke voorwaarden moet voldaan zijn (denk aan beschikbare uren, materiaal, ruimte, professionalisering) en hoe is / wordt de kwaliteit gewaarborgd? Waar zijn de activiteiten terug te vinden in het schoolbeleidsplan? Geef ook middels een 'ja' in de laatste kolom aan wanneer het een school-specifieke activiteit betreft.

7. Beschrijving van de communicatie over het inductiearrangement in de school

Geef hier kort aan hoe de informatievoorziening over het inductietraject in de school vorm krijgt.

8. Overzicht ontwikkelpunten, tijdpad en afspraken na augustus 2015

Niet alle activiteiten genoemd bij paragraaf vier zullen in schooljaar 2015-2016 van start kunnen gaan. Welke activiteiten gaan jullie verder ontwikkelen? Welk tijdpad hoort daarbij en welke afspraken tussen schoolopleider(s) en schoolleiding zijn hierover gemaakt?

9. Bijlagen

Hier kunnen allerlei zaken worden toegevoegd die van belang zijn om de voorgaande informatie te verduidelijken. Indien aanwezig, voeg dan het verslag toe dat opgesteld is ten behoeve van de certificering met het Keurmerk Opleidingsschool.

Begeleiding Startende Leraren

Inductietraject 2014-2015

School

Locatie

Adres

Inhoudsopgave

Dit document bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Schoolgegevens
2. Naam school en het inductietraject
3. Eisen inductietraject vastgesteld door OC&W
4. Schematisch overzicht activiteiten voor de startende leraar
5. Overzicht voortgang rapportage landelijk ICALT onderzoek
6. Schematisch overzicht verantwoording activiteiten – beleidsplan
7. Beschrijving van de communicatie over het inductiearrangement in de school
8. Overzicht ontwikkelpunten, tijdpad en afspraken na augustus 2015
9. Bijlagen

1. Schoolgegevens

Naam school	
Postcode	
Adres	
Plaatsnaam	
Telefoonnummer	
E-mailadres	
Naam rector	
Naam contactpersoon schoolleiding	
Naam schoolopleider (contactpersoon)	
Aanvangsdatum BSL-project	
Aantal getrainde observatoren	
Aantal getrainde coaches	
Aantal deelnemende startende leraren jaar 1,2 en 3	
Aantal deelnemende startende leraren die de school hebben verlaten (exitmeldingen)	
Data en aanwezigen bij schoolbezoeken	
Lid van kring	
Keurmerken	
Deelname Aantrekkelijker Scholen	
Deelname Lesson Study schooljaar 2015-2016	
Deelname train de trainer programma Lesson Study 2015-2016 (aantal trainers)	

2. Deze school en het inductiearrangement

Beschrijf hier kort wat de school doet om startende leraren te begeleiden. Waarop wordt binnen de school de nadruk gelegd? Op grond waarvan zijn keuzes gemaakt? Hierbij kan een verwijzing gemaakt worden naar een aantal specifieke activiteiten (zie paragraaf 5).

3. Eisen inductietraject vastgesteld door OC&W

OC&W heeft een landelijk, gemeenschappelijk kader vastgesteld waarin de eisen zijn geformuleerd waaraan een inductietraject moet voldoen. Hoewel scholen vrij zijn om eigen inductiearrangementen te ontwikkelen, moeten de volgende inhoudelijke aspecten aan bod komen:

A Verminderen van de werkdruk van beginnende leraren

B Enculturatie (dat is het ingroeien en het zich thuis voelen in de school)

C Inductie als basis voor doorgaande professionalisering

D Gestructureerde aanpak voor begeleiding in de klas (observatie en feedback)

E Intervisie met andere startende leraren binnen de school

4. Schematisch overzicht activiteiten voor de startende leraar

In het onderstaande overzicht staat het aanbod aan activiteiten gedurende het 3-jarige inductiearrangement.

- Activiteit: naam/korte omschrijving activiteit.
- Status: reeds geïmplementeerd (a), komend schooljaar voor het eerst uitgevoerd (b), in planningsfase (c).
- Product/doel: wat is de opbrengst/doel van de activiteit?
- Door/met wie: door wie wordt de activiteit uitgevoerd/begeleid (bijv. schoolopleider, collega, vakcoach, schoolleiding, mentor, sectie, externe trainers)?
- Eisen OC&W: binnen welke eisen van OC&W valt de activiteit?

Nr.	Activiteit	Status	Product/doel	Door/met wie	Eisen OC&W
1					
2					
3					
4					
5					
6					

Nr.	Activiteit	Status	Product/doel	Door/met wie	Eisen OC&W
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					

5. Overzicht voortgang rapportage landelijk ICALT onderzoek

In het onderstaande overzicht staat of de school voldaan heeft aan de verplichting t.b.v. het landelijk onderzoek.

- Afname leerling vragenlijsten: de leerlingen vragenlijsten worden online ingevuld (per startende docent 1 klas), door middel van de link naar de vragenlijst met de code van de startende leraar.
- Afname en versturen ICALT observatieformulier: na afname kunnen de observatieformulieren via de App naar Groningen worden verstuurd.
- Exitmelding: wanneer een startende leraar die deelneemt aan het project de school verlaat, dient dit te worden gemeld via lonie@rug.nl. Deze melding bevat de volgende informatie: naam van de startende leraar, reden van vertrek, contactgegevens van de beginner (privé e-mail adres of telefoonnummer) en datum van uitdiensttreding.

Actie	Geplande datum Groningen	Voldaan ja/nee	Voldaan/te voldoen op
Afname leerling vragenlijsten.	Medio november (alleen voor startende leraren die in het eerste jaar deelnemen aan het project).		
Afname en versturen ICALT observatieformulier.	Medio november (alleen voor startende leraren die in het eerste jaar deelnemen aan het project).		
Afname leerling vragenlijsten.	Voor de meivakantie.		
Afname en versturen ICALT observatieformulier.	Voor de meivakantie.		
Exitmelding	Z.s.m. na vertrek startende leraar.		

Terugkoppeling van het landelijk ICALT onderzoek t.b.v. de ontwikkeling van startende leraren en ontwikkelingen op schoolniveau.

B

6. Schematisch overzicht verantwoording activiteiten – beleidsplan

In het onderstaande overzicht wordt per activiteit aangegeven wat voor de activiteit nodig is, wie eindverantwoordelijk is, hoe de kwaliteitsborging gegarandeerd wordt, waar in het schoolbeleidsplan de activiteit geborgd is en of de activiteit schoolspecifiek of meer algemeen van aard is.

- Activiteit: naam/korte omschrijving activiteit.
- Randvoorwaarden: wat is voor de uitvoering van de activiteit nodig?
- Eindverantwoordelijkheid: wie draagt voor de uitvoering de eindverantwoordelijkheid?
- Kwaliteitsborging: hoe en door wie wordt kwaliteitsborging gegarandeerd, bijvoorbeeld POP-verslag, enquêtes, functioneringsgesprekken, video-opnames.
- Schoolbeleidsplan: waar in het schoolbeleidsplan is deze activiteit terug te vinden? Geef wanneer de activiteit nog niet is vastgelegd in het schoolbeleidsplan aan waar de activiteit in het beleidsplan opgenomen kan worden.
- Schoolspecifiek: wanneer de activiteit aansluit bij schoolspecifieke zaken kan dat hier met ‘ja’ worden aangegeven. Gedacht kan worden onderwijsaanpak, doelgroep, identiteit en cultuur van de school.

Nr.	Activiteit	Randvoorwaarden	Eindverantwoordelijk	Kwaliteitsborging	Schoolbeleidsplan	School-specifiek
1						
2						
3						
4						

Nr.	Activiteit	Randvoorwaarden	Eindverantwoordelijk	Kwaliteitsborging	Schoolbeleidsplan	School-specifiek
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						

7. Beschrijving communicatie over het inductiearrangement in de school

Maak een overzicht van de interne communicatie ten behoeve van de uitvoering van inductieactiviteiten. Te denken valt aan de manier waarop leraren worden geïnformeerd over de activiteiten, nieuwsbrieven waarin aandacht wordt besteed aan inductie en vergaderingen met de schoolleiding over het inductiearrangement.

8. Overzicht ontwikkelpunten, tijdpad en afspraken na augustus 2015

In het onderstaande overzicht wordt aangegeven welke activiteiten vanaf augustus 2015 verder ontwikkeld en ingebed zullen worden. Daarbij worden randvoorwaarden (materiaal & nadere professionalisering) benoemd en aangegeven welke afspraken daarover met de schoolleiding zijn gemaakt.

Nr.	Activiteit	Randvoorwaarden	Afspraken met schoolleiding
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			

9. Bijlagen

Voeg bijlagen toe ter ondersteuning van de bovenstaande informatie. Indien aanwezig, voeg dan het verslag toe dat opgesteld is ten behoeve van de certificering met het Keurmerk Opleidingsschool.